KOMISJONI OTSUS,

29. juuni 2011,

riigiabi SA.27106 (C 13/09 – ex N 614/08) kohta, mida Prantsusmaa kavatseb anda sadamasektori soodustamiseks

(teatavaks tehtud numbri K(2011) 4391 all)

(Ainult prantsuskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2011/519/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut ([1]), eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatuid isikuid üles esitama märkusi ([2]) vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu ([3]) artikli 108 lõike 2 esimesele lõigule ja võttes arvesse nende märkusi

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) 4. detsembri 2008. aasta kirjas teatasid Prantsuse ametiasutused vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikele 3 abikavast, mis seisneb 4. juuli 2008. aasta seadusega nr 2008-660 kehtestatud sadamareformiga kaasnevates maksumeetmetes ([4]). Teatis registreeriti numbri N 614/08 all.

(2) Teatatud maksumeede pidi kaasnema sadamareformiga ettenähtud suurte meresadamate käitlemisseadmete üleandmisega eraõiguslike ettevõtjate pädevusse. Meede koosnes kahest osast: kohalike maksude arvutamise aluseks oleva väärtuse järkjärgulisest vähendamisest kuni viie aasta jooksul nende eraõiguslike ettevõtjate puhul, kes meresadamate käitlemisseadmed üle võtavad, ning meresadamaid haldavate kohalike omavalitsuste võimalusest vabastada meresadamaid käitlevad ettevõtjad kuni kuueks aastaks ettevõtlusmaksust.

(3) Komisjon kutsus 11. detsembri 2008. aasta kirjaga Prantsuse ametiasutusi üles esitama lisateavet nii teatatud maksumeetme kui ka suurte meresadamate poolt meresadamate konkreetsete käitlemisseadmete, -varustuse ja -rajatiste võõrandamise menetluse kohta. Prantsuse ametiasutuste palvel pikendati vastamise tähtaega kuni 9. veebruarini 2009.

(4) Prantsuse ametiasutuste ja komisjoni talituste kohtumine toimus 28. jaanuaril 2009. 10. veebruari 2009. aasta kirjaga esitasid Prantsuse ametiasutused komisjonile lisateavet.

(5) 9. aprilli 2009. aasta kirjaga (D/2165) teavitas komisjon Prantsuse ametiasutusi oma 8. aprilli 2009. aasta otsusest algatada ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 kohane ametlik uurimismenetlus. Kõnealune otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([5]). Otsuses käsitletakse nii teatatud maksumeedet kui ka meresadamate konkreetsete käitlemisseadmete, -varustuse ja -rajatiste võõrandamise menetlust. Otsuse lõpus kutsus komisjon Prantsusmaad ja huvitatud isikuid üles esitama märkused kindlaksmääratud tähtaja jooksul.

(6) Komisjon sai Prantsuse ametiasutuste märkused kätte 11. mail 2009 (A/18191). Ettenähtud tähtaja jooksul sai komisjon kätte märkused ka ühelt huvitatud isikult, kelleks oli Euroopa Meresadamate Organisatsioon (edaspidi „ESPO"). ESPO märkused edastati Prantsuse ametiasutustele 16. juuli 2009. aasta kirjaga (D/60307). Prantsuse ametiasutused kommenteerisid neid 27. augusti 2009. aasta kirjas (A/28446).

([1]) EÜT C 1, 3.1.1994, lk 3.
([2]) ELT C 122, 30.5.2009, lk 16.
([3]) Alates 1. detsembrist 2009 on EÜ asutamislepingu artiklist 87 saanud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 107 ja EÜ asutamislepingu artiklist 88 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 108. Mõlemal juhul on artiklid sisuliselt identsed. Käesolevas otsuses tuleks viiteid Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 107 ja 108 käsitada vajaduse korral viidetena EÜ asutamislepingu artiklitele 82 ja 88.
([4]) JORF nr 0156, 5.7.2008.
([5]) ELT C 122, 30.5.2009, lk 16.

(7) Prantsuse ametiasutuste ja komisjoni talituste kohtumine toimus 30. novembril 2009. 25. jaanuari 2010. aasta kirjaga (A/3263) ja 24. märtsi 2010. aasta kirjaga (A/5136) esitasid Prantsuse ametiasutused komisjonile lisateavet.

(8) Seoses Prantsusmaal toimunud ettevõtlusmaksu reformiga küsis komisjon 9. juuni 2010. aasta kirjas (D/7519) Prantsuse ametiasutustelt lisateavet. Selle kirjaga soovis komisjon selgitust, kuidas mõjutas ettevõtlusmaksu kaotamine teatatud meedet ning sellega seotud menetlust.

(9) 2. juuli 2002. aasta kirjaga taotlesid Prantsuse ametiasutused vastamise tähtaja pikendamist, mida neile võimaldati. Prantsuse ametiasutuste vastus saabus komisjoni 4. augusti 2010. aasta kirjaga (A/11533).

(10) Selles kirjas teavitasid Prantsuse ametiasutused komisjoni, et nad tühistavad teatise selle maksumeetme osas, mis hõlmab meresadamaid haldavate kohalike omavalitsuste võimalust vabastada sadamaid käitlevad eraõiguslikud ettevõtjad kuueks aastaks ettevõtlusmaksust. Meetmega nähti ette võimalus jätta ettevõtlusmaksu arvutamisel teatavatel tingimustel 2010.–2015. aastal arvesse võtmata meresadamate konkreetsete käitlemisseadmete, -varustuse ja -rajatiste väärtus. Ettevõtlusmaks tunnistati 2010. aasta eelarveseadusega kehtetuks, mistõttu sellist võimalust enam ei eksisteeri.

(11) Seoses teatatud maksumeetmega, mis hõlmab selle väärtuse järkjärgulist ja ajaliselt piiratud vähendamist, mille alusel arvutatakse kohalikud maksud suurte meresadamate käitlemisseadmeid, -varustust ja -rajatisi ülevõtvate eraõiguslike ettevõtjate jaoks, teatasid Prantsuse ametiasutused 2. juuli 2010. aasta kirjas, et sel viisil vähendatakse omandimaksu ka nende ettevõtjate suhtes, kes tasuvad territoriaalset ettevõtlusmaksu ([6]); vastav maks asendab ettevõtlusmaksu. Prantsuse ametiasutused on komisjonile juba teatavaks teinud nelja meetmest kasu saanud ettevõtja nimed ([7]) ning maksusoodustuse iga ettevõtja kohta.

([6]) Vastavalt 30. detsembri 2009. aasta seadusele nr 2009-1673, milles käsitletakse 2010. aasta eelarvet (JORF nr 0303, 31.12.2009), on kehtestatud territoriaalne ettevõtlusmaks, mis koosneb ettevõtte omandimaksust ja ettevõtte lisandväärtusmaksust.

([7]) La société d'Équipement du Terminal de Normandie (SETN), la Générale de Manutention Portuaire (GMP), la Compagnie Nouvelle de Manutention portuaire (CNMP) ning la STMC6.

(12) Maksusoodustuse ajakohastatud rahaline väärtus näis kolme asjaomase ettevõtja puhul olevat madalam maksuvabastuse ülemmäärast, mis on ette nähtud komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1998/2006 (milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes) ning milleks on 200 000 eurot kolme eelarveaasta kohta ([8]). Neljanda asjaomase ettevõtja puhul see nii ei olnud.

(13) Seoses sellega ning pärast kontakte komisjoniga otsustasid Prantsuse ametiasutused piirata kõnealust meedet kohaldavate ettevõtjate jaoks soodustust põhjenduses 11 ja määruses (EÜ) nr 1998/2006 sätestatud ülemmääraga.

(14) Prantsuse ametiasutused teavitasid 20. jaanuari 2011. aasta kirjaga komisjoni ka 29. detsembri 2010. aasta seaduse nr 2010-1658 (2010. aasta paranduseelarve kohta) artikli 36 vastuvõtmisest ([9]), mille alusel kohaldatakse sadamareformiga ettenähtud järkjärgulist vähendamist vastavalt määrusele (EÜ) nr 1998/2006. Prantsuse ametiasutused teavitasid komisjoni ka oma teatise tühistamisest sadamareformi viimase maksumeetme osas.

(15) Komisjon võtab teadmiseks selle, et Prantsuse ametiasutused tühistasid teatise kogu teatatud maksumeetme osas. Käesolev otsus hõlmab üksnes meresadamate konkreetsete käitlemisseadmete, -varustuse ja -rajatiste võõrandamise menetlust, mis oli ka komisjoni 8. aprilli 2009. aasta otsuse teemaks. Käesolevas otsuses ei käsitleta meresadamate konkreetsete käitlemisseadmete, -varustuse ja -rajatiste kasutamist enne ega pärast nende võõrandamist.

2. KÕNEALUSE MEETME KIRJELDUS

2.1. Taustteave

(16) Kõnealune meede moodustab osa sadamareformist, mis omakorda on sätestatud sadamareformi seaduses ([10]). Reformi eesmärk on parandada Prantsusmaa sadamate (Dunkerque, Le Havre, Nantes Saint Nazaire, Le Rochelle, Bordeaux ja Marseille) toimimist ja konkurentsivõimet.

([8]) ELT L 379, 28.12.2006, lk 5.

([9]) Säte, millega muudetakse kohalike maksude kehtestamist käsitleva üldise maksuseadustiku, mis jõustus 1. jaanuaril 2011, artiklit 1518 Aa ning mida seega kohaldatakse alates maksuvabastuse esimesest aastast. Artiklit 1518 Aa täiendatakse järgmise lõiguga: „Vähendamist kohaldatakse vastavalt komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määrusele (EÜ) nr 1998/2006, milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes."

([10]) 4. juuli 2008. aasta seadus nr 2008-660 sadamareformi kohta (vt joonealune märkus 4).

(17) Seega on sadamareformi eesmärk:

— määratleda uuesti autonoomsete sadamate ülesanded, kellest Prantsuse emamaal saavad „suured meresadamad” ([11]);

— ajakohastada suurte meresadamate juhtimist;

— kooskõlastada mitme sadama või samal transporditeljel asuva sadama koostööd;

— lihtsustada ja ratsionaliseerida meresadamate käitlemist peamiste Euroopa sadamate eeskujul, seades terminalidesse sisse kogu käitlemistegevuse eest vastutavad ettevõtjad.

(18) Suurte meresadamate ülesanded keskendatakse uuesti reguleerivale (julgeolek, turvalisus ja sadamapolitsei) ning sadama arendamisega seotud tegevusele. Terminali eest vastutav ettevõtja vastutab aga tegevuse tõhustamise eesmärgil kogu käitlemistegevuse eest.

(19) Prantsuse ametiasutused täpsustasid, et praegu veel suurte meresadamate teostava sadama käitlemistegevuse üleandmine suurtes meresadamates eraõiguslikele ettevõtjatele seadmete võõrandamise menetluse teel on seotud sadamakäitlemise lihtsustamise ja ratsionaliseerimisega. Nad märkisid ka, et reformiga lähendatakse Prantsusmaa süsteem Euroopa mudelile, mille puhul on selgelt eristatud sadamavaldaja ja -käitaja ülesanded ning viimane on üldjuhul eraõiguslik ettevõtja.

([11]) Pärast kõnealust reformi jagatakse meresadamad kahte kategooriasse: suured meresadamad ehk endised autonoomsed sadamad ning muud, nn detsentraliseeritud kaubasadamad, mis kuuluvad kohalikele omavalitsustele.

2.2. **Seadmete võõrandamise menetlus**

(20) Suured meresadamad lõpetavad meresadamate konkreetsete käitlemisseadmete, -varustuse ja -rajatiste kasutamise (edaspidi „käitlemisseadmed”) ning annavad need üle eraõiguslikele ettevõtjatele vastavalt sadamareformi käsitleva seaduse artiklis 9 sätestatud müügikorrale.

(21) Vastavalt sellele sättele ([12]) koosneb käitlemisseadmete müügikord ja nendega seotud tegelike õiguste üleandmine mitmest etapist.

— Esmalt peab suur meresadam läbirääkimisi käitlemisseadmete üleandmise viiside üle ettevõtjaga, kes kasutab korrapäraselt sadamateenuseid või on teinud terminali olulisi investeeringuid.

— Kui selliseid ettevõtjaid ei ole või läbirääkimisi ei lõpetata ettenähtud kolmekuulise tähtaja jooksul, kuulutab suur meresadam välja läbipaistva ja mittediskrimineeriva hankemenetluse.

— Kui hankemenetlus ei anna tulemusi ning kui see on suure meresadama strateegilise projektiga ette nähtud, võib sadam asutada tütarettevõtja, kellele tegevus üle antakse. Viieaastase tähtaja lõppemisel korraldatakse uus hankemenetlus. Hankemenetluse lõpus sõlmitakse terminali lepingud valitud ettevõtjatega.

([12]) „I. — Artiklis 7 viidatud seadmete müügikord ja nendega seotud tegelike õiguste üleandmine toimub järgmiselt: 1. Kui üks või mitu ettevõtjat on terminali juba investeerinud või on seadmete korrapäraste kasutajatena teenindanud selles terminalis märkimisväärses mahus liiklust, siis peetakse nende taotlusel nendega läbirääkimisi; 2. Artiklis 1 määratletud ettevõtjate puudumise korral või kui läbirääkimisi ei ole lõpule viidud kolme kuu jooksul pärast strateegilise projekti või artiklis 8 viidatud määruse vastuvõtmist, kuulutab suur meresadam välja hankemenetluse. Seejärel peab ta läbirääkimisi kandidaatidega, kes on valitud läbipaistva ja mittediskrimineeriva menetluse teel. Läbirääkimiste lõpus valib suur meresadam käitaja, kellega sõlmitakse terminali leping. Selle lepinguga, mis on samaväärne avaliku omandi kasutamise loaga, võidakse ette näha liiklusalased eesmärgid; 3. Kui punktis 2 osutatud hankemenetlus ei anna tulemusi ning kui see on strateegilise projektiga ette nähtud, annab suur meresadam kuni viieaastaseks ajavahemikuks tegevuse üle tütarettevõtjale. Selle ajavahemiku lõppedes kuulutab asutus välja uue hankemenetluse. Tulemusteta hankemenetluse korral jätkab tegevust tütarettevõtja, kui see on strateegilise projektiga ette nähtud. Eespool kirjeldatud protsessi korratakse vajalik arv kordi viieaastaste ajavahemike kaupa, kuni tulemusi andva hankemenetluseni.”

(22) Sadamareformi käsitleva seaduse artikli 9 kohaselt on sõltumatule riiklikule komisjonile, kelleks on sadamaseadmete võõrandamise riiklik hindamiskomisjon (edaspidi „riiklik hindamiskomisjon"), tehtud ülesandeks jälgida seadmete võõrandamise menetluse nõuetekohast täitmist ja läbipaistvust ([13]). Selle ülesanne on esitada arvamus vara hindamise kohta enne selle võõrandamist. Kõnealune komisjon peab arvesse võtma majanduslikku tasakaalu ning tegevuse arenguperspektiive. Riiklik hindamiskomisjon võib vara väärtuse hindamiseks kasutada ka eksperti.

(23) Riiklik hindamiskomisjon koostab arvamused võõrandamise eelnõude põhjal; eelnõud tuleb vastavalt sadamareformi käsitleva seaduse artiklile 9 kindlasti lisada suurte meresadamate juhatuse presidentide edastatud toimikule. Eelnõud tuleb vastavalt sadamareformi käsitleva seaduse artiklile 9 kindlasti lisada suurte meresadamate juhatuse presidentide edastatud toimikule. Nendes eelnõudes on märgitud võõrandavate seadmete kirjeldus, müügihind ja rahastamise tingimused.

(24) Ühtegi lõplikku dokumenti ei või allkirjastada riikliku hindamiskomisjoni eelneva arvamuseta. Tegemist on lihtsa (mittesiduva) arvamusega, mis avaldatakse nii riiklikul kui ka kohalikul tasandil.

(25) Riiklikku hindamiskomisjoni kuulub kontrollikoja liige, kohaliku omavalitsuse esindaja ning kvalifitseeritud isik, kes on sinna valitud tema pädevuse tõttu sadamatega seotud küsimustes. Riikliku hindamiskomisjoni liige ei või tegutseda muul ametikohal suurte meresadamate juhtimise või järelevalve asutustes või käitlemisettevõtetes seoses avalike seadmete omandamisega kogu teenistusaja jooksul ning viis aasta pärast selle lõppu.

3. AMETLIKU UURIMISMENETLUSE ALGATAMISE PÕHJUSED

(26) Oma 8. aprilli 2009. aasta otsuses oli komisjon arvamusel, et ei või välistada, et meresadamate käitlemisseadmete võõrandamine ilma hankemenetluseta kujutab endast teatavat riigiabi. Komisjon täheldas seoses sellega, et riikliku hindamiskomisjoni arvamus ei ole siduv. Siduva iseloomu puudumise tõttu on komisjonil kahtlusi, kas vara müüakse turuhinnaga. Komisjoni arvates oli küsitav ka riikliku hindamiskomisjoni liikmete sõltumatus.

(27) Uurides seda, kas meresadamate käitlemisseadmete võõrandamise menetlus sobib kokku siseturuga, leidis komisjon, et käesoleval juhul ei ole asjakohane ükski ELi toimimise lepingu artikli 107 lõigetega 2 ja 3 ettenähtud erand.

(28) Komisjon otsustas seetõttu alustada ametlikku uurimismenetlust, et hajutada kahtlused seoses käitlemisseadmete võõrandamise liigitamisega riigiabiks ja meetmete kokkusobivusega siseturuga.

4. PRANTSUSE AMETIASUTUSTE MÄRKUSED

(29) Riikliku hindamiskomisjoni arvamuse tausta osas tuletavad Prantsuse ametiasutused meelde, et riiklik hindamiskomisjon koosneb neljast sõltumatust liikmest, sealhulgas president, kelle on kontrollikoja liikmete hulgast ametisse nimetanud kontrollikoja esimene president, ning et riiklik hindamiskomisjon esitab arvamuse avalike seadmete võõrandamise dokumentide kohta, mille on talle edastanud suurte meresadamate juhatuste presidendid. Need dokumendid sisaldavad hankemenetluseta toimuva võõrandamise kirjeldust, võõrandatava vara nimekirja, võõrandamislepingu eelnõud, kus on märgitud eelkõige ettenähtud müügihind ning terminali kasutamise kavandatud tingimused.

(30) Prantsuse ametiasutused tuletavad ka meelde, et riiklikul hindamiskomisjonil on vastavalt avalik-õiguslike isikute omandi üldkoodeksi artiklile L. 3211-18 ülesanne tagada, et avalikke seadmeid ei võõrandataks „tasuta ega turuväärtusest madalama hinnaga", mistõttu on täidetud nõue võõrandada avalik vara turuhinnaga.

(31) Nad lisavad, et kõnealune komisjon esitab arvamuse, mis avalikustatakse, et vältida vara üleandmist turuhinnast madalama hinnaga, ning nad kohustuvad tagama, et kõnealune arvamus avaldatakse ökoloogia-, energeetika-, säästva arengu ja ruumilise plaanimise ministeeriumi ametlikus teatajas, veebilehel ning kohalikul tasandil igas suures meresadamas. Prantsuse ametiasutused kinnitavad, et nad edastavad iga suure meresadama – mille juhataja vastutab sadama huvide kaitsmise eest – juhatuse presidendile kirja, tuletades meelde riikliku hindamiskomisjoni tegevuskorda ning avaliku vara üleandmise eeskirju, millele meresadamad peavad tingimata vastama.

(32) Prantsuse ametiasutused lisavad veel, et vastavalt finantskohtute koodeksi artiklile L. 313–6 peavad juhatuse presidendid maksma trahvi, mille summa võib olla kuni kahekordne töötasu või aasta brutopalk, mida nad said rikkumise kuupäeval mis tahes põhjendamata eelise eest, mida nad proovisid saada enda või teiste jaoks, kui see eelis oli rahaline või loonuseline ning tõi kaasa kahju riigikassale, kogukonnale või huvitatud asutusele.

([13]) Riikliku hindamiskomisjoni toimimise kord on määratud kindlaks 9. oktoobri 2008. aasta dekreedi nr 2008-1032 artiklitega 6 ja 7, millega kohaldatakse sadamareformi ning milles käsitletakse erinevaid sadama valdkonna sätteid.

(33) Prantsuse ametiasutustel on enne vara võõrandamise akti allkirjastamist muu hulgas kohustus teatada Euroopa Komisjonile kõikidest suurte meresadamate juhatuste presidentide otsustest, millega tehakse erand riikliku hindamiskomisjoni arvamusest.

(34) Prantsuse ametiasutused edastavad komisjonile riikliku hindamiskomisjoni liikmete pädevuse ja sõltumatuse kohta selle nelja liikme, sealhulgas presidendi elulookirjelduse ning kirjeldavad üksikasjalikult iga liikme kvalifikatsiooni seoses riikliku hindamiskomisjoni pädevusega. Prantsusmaa ametiasutuste sõnul on kõik asjaomased isikud välja pakutud tulenevalt nende teadmistest vara ülekandmise ja erastamise kohta või kogemusest sadamate valdkonnas, nagu kinnitavad nende elulookirjeldused.

(35) Eelkõige tuletavad Prantsuse ametiasutused meelde, et kontrollikoja liikmete sõltumatus seadusandlikust ja täidesaatvast võimust on tagatud 4. oktoobri 1958. aasta põhiseadusega ja kinnitatud põhiseadusnõukogu 25. juuli 2001. aasta otsusega nr 2001-448 DC. Parlamendiliikmete sõltumatus täidesaatvast võimust on tagatud 26. augusti 1789. aasta inimese ja kodanikuõiguste deklaratsiooni artikliga 16, mis on pühendatud võimude lahususe põhimõttele ning esitatud 4. oktoobri 1958. aasta põhiseaduse preambulis.

(36) Prantsuse ametiasutused tuletavad ka meelde, et vastavalt 9. oktoobri 2008. aasta dekreedi nr 2008-1032 (millega kohaldatakse seadust nr 2008-660) ([14]) artiklile 6 on tegevuse ühitamatuse eeskirjadega, mis kujutavad endast riikliku hindamiskomisjoni liikmete sõltumatuse täiendavat tagatist, keelatud kogu nende ametiajal ning viis aastat pärast selle lõppemist osaleda

— avalikke sadama käitlemisseadmeid ostva sadamakäitlemise ettevõtte haldusnõukogu, juhatuse või järelevalve nõukogu liikme töös ning sellise ettevõtte rahastatavas tegevuses ja

— suure meresadama järelevalve nõukogu või juhatuse liikme töös.

(37) Lõpuks tuletatakse meelde, et riikliku hindamiskomisjoni asjatundlikkuse taset on võimalik tõsta, sest 9. oktoobri 2008. aasta dekreedi nr 2008-1032 artikliga 7 on ette nähtud eksperdi kasutamise võimalus vara väärtuse täpsemaks hindamiseks enne selle üleandmist käitlemisettevõtjale.

([14]) JORF nr 0237, 10.10.2008.

(38) Eelnevat silmas pidades on Prantsuse ametiasutused seisukohal, et sadamareformi käsitleva seadusega ettenähtud võõrandamismenetluse puhul on olemas kõik piisavad tagatised sadama käitlemisseadmete ja nendega seotud tegelike õiguste üleandmiseks turuväärtusega, mistõttu ei ole tegemist riigiabiga.

5. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED JA PRANTSUSE AMETIASUTUSTE MÄRKUSED NENDE KOHTA

(39) ESPO rõhutab Prantsuse ametiasutuste seisukohta toetades, et kõnealuse reformiga taastatakse nn *landlord*-mudel ning aidatakse kaasa Prantsusmaa sadamate konkurentsivõimele ning Euroopa sadamate üldisele tulemuslikkusele. Suurte meresadamate käitlemistegevuse ülekandmisega eraõiguslikele ettevõtjatele ajakohastatakse Prantsusmaa suurte meresadamate juhtimist, kohandades neid Euroopa Liidus ning mujal maailmas rohkem levinud mudelile.

(40) Võttes arvesse sellise reformi keerukust ning sotsiaalset ja finantsmõju, märgib ESPO, et asjaomase liikmesriigi aitamine sellise ulatusega reformi puhul on sageli ainus võimalus, et muuta see vastuvõetavaks kõikidele osalistele.

(41) Soovimata põhjalikult hinnata kõnealuse meetme liigitamist riigiabiks, väidab ESPO, et seadmete hindamise tingimustega tagatakse nende üleandmine turuhinnaga.

(42) Prantsuse ametiasutused võtavad ESPO märkusi arvesse.

6. MEETME HINDAMINE

(43) ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 kohaselt algatatud ametliku uurimismenetluse põhjal ning Prantsuse ametiasutuste ja huvitatud isikute väiteid arvesse võttes leiab komisjon, et kõnealune meede ei kujuta endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(44) Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1 „on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.”

(45) Et riiklikku meedet võiks käsitada riigiabina, peavad olema korraga täidetud järgmised tingimused: 1) kõnealune meede annab eelise riigi ressurssidest, 2) eelis on valikuline ja 3) kõnealune meede moonutab või ähvardab moonutada konkurentsi ja võib kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust ([15]).

(46) Esmalt tuleks märkida, et igasuguse eelise välistamiseks peaks avalik vara ehk meresadama käitlemisseadmed olema kõnealusel juhul müüdud turuhinnaga.

(47) Komisjon täheldab sellega seoses, et meresadama käitlemisseadmete müük teostatakse avaliku, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja tingimusteta hankemenetluse kaudu siis, kui hankemenetluseta läbirääkimised juba tegutsevate ettevõtjatega ei anna tulemusi või kui sellised ettevõtjad puuduvad (vt põhjendus 21).

(48) Sellest hoolimata täheldab komisjon, et ilma hankemenetluseta müügi korral on väljapakutud menetlusega ette nähtud võõrandatava vara hindamise riikliku komisjoni (riikliku hindamiskomisjoni) loomine. Komisjon märgib, et riiklik hindamiskomisjon peab enne võõrandamist esitama müüdava vara väärtuse kohta avaliku arvamuse.

(49) Komisjon väitis oma 8. aprilli 2009. aasta otsuses, millega algatati ametlik uurimismenetlus, et kuna riikliku hindamiskomisjoni arvamus ei ole siduv, ei saa ta välistada vara müümist turuhinnast madalama hinnaga.

(50) Võttes arvesse komisjoni kahtlusi, teavitasid Prantsuse ametiasutused komisjoni 20. jaanuari 2010. aasta ja 24. märtsi 2010. aasta kirjas, et veoteenuste direktori kaudu saadeti 16. märtsi 2009. aasta ja 18. jaanuari 2010. aasta kirjad kõikidele suurte meresadamate juhatuse presidentidele, selgitades läbirääkimiste raamistikku meresadama käitlemisseadmete võõrandamisel ning täpsustades võõrandamise tingimusi.

(51) Nende kirjade lõpus on suurte meresadamate juhatuse presidente teavitatud sellest, et riiklik hindamiskomisjon nõuab korrapäraselt suurtelt meresadamatelt võõrandatava vara väärtuse kindlakstegemiseks ekspertiisi. Sellega seoses nõuti neilt ka seda, et enne hinnangu esitamist riiklikule hindamiskomisjonile tellitaks sõltumatu auditeerimisettevõte tehniline sõltumatu hindamine sadamaseadmete turuväärtuse kohta, mis esitataks riiklikule hindamiskomisjonile koos teiste dokumentidega.

(52) Suurte meresadamate presidente teavitati ka sellest, et „isegi kui seadusega ei anta nõusolekut, on välistatud selle eiramine", mistõttu ei või alla kirjutada ühtegi võõrandamisakti, mis ei ole kooskõlas riikliku hindamiskomisjoni arvamusega. Seega oletades, et riikliku hindamiskomisjoni arvamus on negatiivne, tuleb „alustada uuesti läbirääkimisi, kui riikliku hindamiskomisjoni poole pöördumise kuupäeva […] silmas pidades on see ajaliselt võimalik, ja esitada vajaduse korral uus toimik" või „tunnistada läbirääkimiste ebaõnnestumist ja teostada hankemenetlus."

(53) Samuti märgitakse, et suurte meresadamate juhatuse volinikud on järjekindlalt vastu sadama järelevalve nõukogu dekreetidele, milles eiratakse riikliku hindamiskomisjoni arvamust, ning tuletatakse suurte meresadamate juhatuse presidentidele meelde rakendatavaid sanktsioone, juhul kui nad annavad oma ametikohustuste täitmisel kellelegi põhjendamatu eelise.

(54) Komisjon leiab, et suurte meresadamate juhatuse presidentidele esitatav nõue teostada võõrandatavate käitlemisseadmete sõltumatu hindamine ning riikliku hindamiskomisjoni arvamuse siduvus tagavad selle, et kõnealuseid seadmeid ei müüda turuhinnast madalama hinnaga.

(55) Komisjon märgib, et sellist olukorda tugevdab asjaolu, et riikliku hindamiskomisjoni arvamuse avaldamise peavad riiklikul tasandil tagama riiklikud asutused ning kohalikul tasandil asjaomased sadamad. Selline avaldamine võimaldab vaidlustada asjaomaste käitlemisseadmete võõrandamise tingimusi.

(56) Riikliku hindamiskomisjoni liikmete sõltumatuse ja kvalifikatsiooni kohta seoses võõrandatava vara hindamisega esitasid Prantsuse ametiasutused komisjonile nelja liikme, sealhulgas presidendi, elulookirjelduse.

(57) Tuleks märkida, et ühe kontrollikoja liikme, kellel on otsene erialane töökogemus merendusasjades, pakkus riikliku hindamiskomisjoni juhatusse välja kontrollikoja esimene president. Prantsuse ametiasutused tuletavad meelde, et kontrollikoja liikmete sõltumatus seoses seadusandliku ja täidesaatva võimuga on tagatud 4. oktoobri 1958. aasta põhiseadusega ning kinnitatud põhiseadusnõukogu 25. juuli 2001. aasta otsusega 2001-448 DC.

([15]) Vt näiteks kohtu 10. jaanuari 2006. aasta otsust kohtuasjas C-222/04 *Ministero dell'Economia e delle Finanze/Cassa di Risparmio di Firenze*, EKL 2006, lk I-289, p 129.

(58) Kohalikke omavalitsusi esindaval riikliku hindamiskomisjoni liikmel on põhjalikud teadmised meresadamate valdkonnas. Prantsuse ametiasutused märgivad veel kord, et parlamendiliikmete sõltumatus täidesaatvast võimust on tagatud 26. augusti 1789. aasta inim- ja kodanikuõiguste deklaratsiooni artikliga 16, mis on pühendatud võimude lahususe põhimõttele ning esitatud 4. oktoobri 1958. aasta põhiseaduse preambulis.

(59) Kahe väljapakutud kvalifitseeritud isiku elulookirjeldusest nähtub selgelt, et üks neist on pädev sadamate ning teine avaliku vara ülekandmise valdkonnas.

(60) Prantsuse ametiasutused märgivad veel, et vastavalt 9. oktoobri 2008. aasta dekreedi nr 2008–1032 ([16]) artiklile 6 kehtivad tegevuse ühitamatuse eeskirjad riikliku hindamiskomisjoni liikmete puhul kogu nende ametiajal ning viis aastat pärast selle lõppemist (vt põhjendus 36).

(61) Komisjon märgib, et kõnealused tegevuse ühitamatuse eeskirjad kujutavad endast asjaomasel juhul riikliku hindamiskomisjoni liikmete sõltumatuse täiendavat tagatist.

(62) Nimetatud asjaolude põhjal ning juhtumi konkreetset olukorda arvesse võttes leiab komisjon, et kuna sõltumatult auditeerimisettevõttelt tuleb tellida seadmete turuväärtuse kohta hinnang, mille võtavad riikliku hindamiskomisjoni kvalifitseeritud ja sõltumatud liikmed aluseks siduva arvamuse koostamisel, on võimalik põhimõtteliselt eeldada, et võõrandamised toimuvad turutingimuste kohaselt.

(63) Eeldusel et jaotises 6 (Meetme hindamine) esitatud tingimused on täielikult täidetud, ei saa järeldada, et sadama käitlemisseadmete võõrandamine ilma hankemenetluseta müügi teel annab majandusliku eelise vastava materjali ostjale. Sellist järeldust ei saa teha siiski üksikute tehingute puhul, kus kõnealuseid tingimusi rangelt ei täidetud.

7. **JÄRELDUS**

(64) Eelnevaid kaalutlusi arvesse võttes teeb komisjon järgmist:

— võtab teadmiseks teatise tagasivõtmise seoses sadamareformi maksumeetme kahe kaasneva meetmega, millest on teatatud ning mida kirjeldati käesoleva otsuse põhjenduses 2;

— leiab, et meresadamate konkreetsete käitlemisseadmete, -varustuse ja -rajatiste võõrandamismenetlus, mida käsitleti ka komisjoni 8. aprilli 2009. aasta otsuses ning kirjeldati käesoleva otsuse põhjendustes 16–25, ei kujuta endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE OTSUSE:

Esimene artikkel

Prantsuse ametiasutuste poolt 4. juuli 2008. aasta seaduse nr 2008-660 alusel ettenähtud sadamareformi raames kavandatud meede, mille raames antakse suurte meresadamate käitlemisseadmed üle eraõiguslike ettevõtjate pädevusse, ei kujuta endast riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

Seega on abi andmine lubatud.

Teine artikkel

Käesolev otsus on adresseeritud Prantsuse Vabariigile.

Brüssel, 29. juuni 2011

Komisjoni nimel
asepresident
Joaquín ALMUNIA

([16]) 9. oktoobri 2008. aasta dekreet nr 2008-1032, millega kohaldatakse 4. juuli 2008. aasta seadust nr 2008-660, milles käsitletakse sadamareformi ja erinevaid sadamavaldkonna sätteid.